

RÓZSAVÖLGYI ÉS A MAGYAR ZENEKULTÚRA X.

Epilógus

2009-ben elkezdődtek a Rózsavölgyi Szalon terveinek előkészületei. Az első emeleti irodák helyére egy 75 főt befogadó kulturális találkozó helyet képzeltek el a tulajdonosok. A Belváros reprezentatív központja indokoltá teszi egy olyan centrum kialakítását, ahol a kultúra iránt érdeklődő közönség egy nívós szórakozóhelyet találjon magának és kellemes körülmények között töltsön el néhány órát.

A patinás Rózsavölgyi Zeneműbolt fölött kialakításra kerülő kis ékszerdoboz napközben kávézóként, esténként pedig kamaraszínházként, vagy koncertteremként működik majd.

A Rózsavölgyi és Társa cég – mint ahogy az előző fejezetekből is kiderült – az elmúlt évszázadokban, a belváros több helyén is működött és a jelenlegi helyére 1912-ben költözött. A Szalon kialakításával egy időben a bolt kereskedelmi egysége is felújításra került. A cégvezetők Werner Ákos – könyvtárost – nevezték ki boltigazgatónak, akit rövid idő után egy tapasztaltabb zeneműves szakember – Zboray Bence – váltotta fel. A boltigazgató-helyettes, a megbízhatóságáról ismert könyves szakember, Blum Péter maradt.

A modern, korszerű „szemreszép” földszinti új kereskedelmi-eladó egységet szétszabdalja a bolt előterébe tervezett, Szalonba felvezető lépcső. Így sajnos a kereskedelmi tevékenység nem kap megfelelő hangsúlyt. Nem említve a teljesen elszakadó – a lépcső elé kerülő pénztárról, amely egyéb „vagyonvédelmi” szempontokat is megkérdőjelez. De ez utóbbi megjegyzés tekinthető egy több évtizedet itt eltöltött szakember – szubjektív – megjegyzésének.

A Rózsavölgyi és Társa cég tevékenységéhez a kezdetektől fogva hozzá tartozott a koncertek, zenés események szervezése és a művészek szponzorálása. A jelenlegi cégcsoportban szintén megtalálható a Pentaton Koncert- és Művészügynökség keretei között a fenti tevékenység. Ezért a Szalon programjait is természetesen a saját cég szervezi, és a rendezvényeken pedig kiemelt szerepet kapnak azok a művészek, akikkel az ügynökség gyakran együtt dolgozik. A Rózsavölgyi Szalon művészeti vezetője Zimányi Zsófia.

Színházi előadás a Rózsavölgyi Szalonban

Az új kulturális központ 2012. április 11.-én – a Költészet Napján – nyitotta meg kapuit a Rózsavölgyi Zeneműbolt emeletén. Az új kulturális szalon a következőkben ajánlja magát: Többszöri időutazásban lehet része annak, aki belép a Rózsavölgyi Szalonba. Egyfelől visszalép száz évet az időben, másrészt pedig nagyon is tapinthatóan érzi a falak között a mai kor szellemét.

Hogyan tovább? Mit mutatnak azok a tendenciák a zenei világban, amelyek az utóbbi időben hatással vannak a zeneműboltok forgalmára?

Tényként kell megállapítani, hogy a zene iránt érdeklődők száma – kisebb eltérésektől eltekintve – évtizedek óta változatlan. Egy örökérvényű régi mondás szerint: kotta nélkül a zene nem szólal meg. Talán a tudomány szerint ez nem egészen igaz, mert egy autodidaktának a zene elsajátításához nincsen szüksége kottára. Mi azonban abból az évszázados konkrétumból indulunk ki, hogy hangszeren dallamot reprodukálni csak valamilyen írott, vagy nyomtatott anyagból lehet. Ez a kotta! A kottairás története külön tudomány. A Rózsavölgyi cég története is ennek a tudománynak egy része. Modern világunkban az értékek is más hangsúlyt kapnak. Ma már nem az a kérdés, hogy a nyomdában előállított szerkesztett kotta milyen formában lát napvilágot, netán milyen minőségben, hanem az hogy hogyan lehet a legolcsóbban gyorsan hozzájutni. Erre néhány évtizede a technika megadta a választ. A megoldás a fénymásolat. Egyszerű úton, otthon megoldható.

Hiába tiltja a „szerzői jog” Ma már millió számra(!) jelennek meg a fénymásolatban a kottakiadványok. Csupán egy konkrét példa. A népszerű zongoraiskola első kötete az 1980-as években tanévenként – nyomdában – 50-60 ezer példány látott napvilágot, 2017-ben összesen ötezer darab! Egyértelmű, hogy a nyomtatott kotta iránt erősen csökkent az érdeklődés. A CD és DVD forgalomnál a csökkenés mértéke még drasztikusabb. A számítógép elterjedésével a másolatok és felvételek készítése nem ismer határokat.

A Rózsavölgyi Zeneműbolt eladóterének további növelésére már nincsen szükség, sőt esetleges átrendezéssel még csökkenése is lehetséges igényként merülhet fel. A kulturális közösségi területek – előadó- koncertterem, stb. – növelése célszerű lehet. A gazdasági hatékonyság is jelentősen növelhető! Csupán egy merész elképzelés szerint a bolt földszinti területének jelentős része – a lépcső mögötti terület – lehetne „közösségi terület” / színházterem, előadóterem, stb. /. Itt működhetne – nap közben – esetleg egy

„mozi terem” a régi filmek, zenés filmek, stb. folyamatos bemutatására. Az új előadóterem a galériával együtt 200-220 fő befogadására lehetne alkalmas.

A bolt előterében már meglévő lépcső – amely könnyen átalakítható könnyűszerkezetű mozgólépcsővé – felvezet az emeletre, illetve az alagsorba, ahol különböző kulturális termékek. / kotta, CD, DVD, könyv, hangszer, stb. / állnak az érdeklődők rendelkezésére. A kulturális termékek így közel kerülnek egymáshoz és a „vásárlói felület” sem csökkenne jelentősen! A vásárlásra felkínált termékek így szinte önmagukat kínálnák megvételre!/Ez részletesebben is megmagyarázható!/?/ Az elmúlt évtizedek, illetve évszázadok tulajdonosai és vezetői mindig motiváltak voltak az új kihívásokra: talán ennek is köszönhető, hogy a kultúra egyik magyarországi bázisa – az idő viharait túlélve – lassan 200 éves lesz. A jövő záloga, hogy ez meg is maradjon!

A tanulmány-sorozat végén feltétlenül meg kell említeni azt a három huszadik században élő zeneműves szakembert, akiknek információi nagyban segítették munkámat:

-Sternfeld Oszkár / 1924-2004 / zeneműszortimenter, aki az 1930-as évek végétől dolgozott a Rózsavölgyi Zeneműboltban. 1973-tól a bolt egyik vezetője;

-Alberti Rezső / 1890-1973 / a Rózsavölgyi Cég társtulajdonosa, az államosítás után a Zeneműkiadó Vállalat igazgatóhelyettese.

-Lukács Béla, aki 1922 óta a Rózsavölgyi Cég alkalmazottja volt, majd az Andrassy-úti Kis Rózsavölgyi tulajdonosa. Az államosítás után a Szervita-téri bolt vezető-helyettese.

2009 után a Rózsavölgyi Zeneműbolt egységes vezetési koncepciója még teljes egészében nem alakult ki. A tulajdonos többször próbálkozott vezetőcserével. Zboray Bence, Werner Ákos, majd ismét Zboray Bence után Horváth Andrea és 2018 végétől Szabó Norbert kapott megbízást a bolt irányítására. / Ezek a legutolsó információk!/
/

A régi újságokban tallózva egy hajdani Rózsavölgyi hirdetésre bukkantam, amely a cég egész tevékenységének mottója volt: „Házunk szolgálatának lényege nem a munka elvégzésében áll, hanem abban a szellemben, mellyel minden munkát elvégeztetünk. És aki üzletünket látogatásával megtiszteli, annak őszinte jó tanáccsal tartozunk: munkatársaink tudása és ismerete nem arra szolgál, hogy a vevőt rábeszélje, hanem arra irányul, hogy választását megkönnyítse.”

Sorozatunk végére Kodály Zoltán 1947-ben megfogalmazott „SZÁZÉVES TERV” első mondatait idézem:

„CÉL: A MAGYAR ZENEKULTÚRA.

Eszközök: a zenei írás-olvasás általánossá tétele az iskolán keresztül. Egyben a magyar zenei szemlélet öntudatra ébresztése a művészi nevelésben csakúgy, mint a közönségnevelésben. A magyar zenei közízlés felemelése, folyamatos haladás a jobb és magyarabb felé.

A világirodalom remekeinek közkinccsé tétele, eljuttatása minden rendű és rangú emberhez. Mindezek összessége termi meg a távol jövőben felénk derengő magyar zenekultúrát.” (Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. I. Sajtó alá rendezte és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. Zeneműkiadó Vállalat, Budapest 1974)

Függelék:

Fontos magyar zenetörténeti kiegészítések.

Feltétlenül említést érdemel az a két zeneműkiadó, amely a 19. század első felében alakult és számtalan magyar szerző művét adták közre. Jelentőségét növeli, hogy az 1850-ben alakult Rózsavölgyi és Táras cég a kiadók megszűnése után kiadványait megvásárolta és kereskedői ajánlatában szerepeltette. Egyes feljegyzések szerint, az elfogyott nagyobb sikerű műveket a Rózsavölgyi ismét kiadta.

1839-1858 Wagner József könyv- és zeneműkiadó.

Fontosabb magyar szerzők művei:

1846	W.I. 24	Egressy Béni: Egy névtelen induló. Zongora
1847	J.W. 40	Rózsavölgyi Márk: Ellenzéki-kör magyar
1847	J.W. 41	Egressy Béni: Fogadj Isten, Liszt Ferencnek, eredeti magyar nóta
1847	J.W. 44	Erkel Ferenc: Rákóczi és Báthory Mária indulója
1847	J.W. 47	Riszner József: Gondozó csárdás, Op.8
1847	J.W. 55	Rózsavölgyi Márk: Hazai hangok, eredeti csárdás. Op. 71
1847	J.W.55	Egressy Béni: Sárosi visszhangok
1847	J.W.57	Döme József: 1847-ik követválasztási csárdás
1847	J.W.58	Kirch János: Vigadó. Tánc Kőhegyitől, Op.17
1847	J.W.62	Müller József: A tokai lakodalmas, Eissler József és Ceritto Fani csárdás
1847	J.W.63	Rózsavölgyi Márk: Honleányi hangok. Eredeti magyar

- 1847 J.W.65 Rózsavölgyi Márk: Kivilágos kivirradtig, eredeti csárdás
 1849 J.W.68 Riszner József Két eredeti csárdás, Op.13-14
 1849 J.W.76 Müller Ferenc: Barátság csárdás, Op.25
 1849 J.W.100 Doppler Ferenc: Ilka-nyitány
 1849 J.W.101 Doppler Ferenc: Ilka
 1849 J.W.104 Ellenbogen Adolf: Ilka quadrille
 1849 J.W.108 Egressy Béni: Azt gondolom az ég borús (ének-zongora)
 1850 J.W.109 Egressy Béni: Óh, ne mondj engem rózsádnak (ének-zongora)
 1851 J.W.110 Szénfy Gyula: Kék Mazur zongorára, Op.3
 1851 J.W.112 Kecskeméti József: Szerelem madara
 1851 J.W.114 Kecskemét József: Két Sobri csárdás
 1851 J.W.115 Egressy Béni: Dalok a Két Sobriból (ének-zongora)
 1851 W.I.134 Sárközy Ferenc: Rózsa kedvenc-csárdás
 1851 W.I.155 Doppler Ferenc: Ilka - Toborzó csárdás
 1851 I.W.158 Erkel Ferenc: Marche hongaises - népi induló
 1852 W.I.159 Egressy Béni: Csalogány búcsúja (ének-zongora)
 1852 J.W.166 Ábrányi Kornél: Meglátlak még valaha, Op.17
 1855 J.W.177 Egressy Béni: Télen-nyáron pusztán az én lakásom

Betűjeles Wagner József kiadások:

- 1841 Aa Egressy Béni: Keserv és viszontlátás. Magyar.
 1841 B Egressy Béni: Hontalan. Magyar.
 1843 Bb Egressy Béni: Komáromi emlék. Magyar
 1843 D Rózsavölgyi Márk: Első magyar társastánc
 1843 L Erkel Ferenc: Hattyúdal a „Hunyadi László” c. operából
 1843 O Szerdahelyi József: Négy igen kedves magyar népdal (ének-zong.)
 1843 Q Egressy Béni: Bécsi dal és Szüreti dal - Két magyar nóta
 1843 S Rákóczi-indulója könnyű módszerben
 1843 X Lavotta János: Szigetvár ostroma, eredeti magyar ábránd /Feld./ Kirch János. Op. 38
 1844 V Rózsavölgyi Márk: Kisdédápoló. Körmagyar.
 1845 W Egressy Béni: Szózat. Költemény Vörösmartytól (ének-zongora, 4 szólamú férfikar)

Csak számmal jelzett Wagner kiadványok:

- 1842 1 Rózsavölgyi Márk: Virradó. Magyar Nóta
 1844 1 Lavotta /Kirch/ János: Honi emlékfüzér
 1844 1 Rózsavölgyi Márk: Névnapi Magyar

- 1845 2 Rózsavölgyi Márk: Kedély. Eredeti magyar
 1845 2 Rózsavölgyi Márk: Ugrós, Népies Magyar
 1846 2 Rózsavölgyi Márk: Sarolta csárdás
 1846 2 Rózsavölgyi Márk: Ünneplő - Eredeti fellengős magyar
 1846 2 Szénfy Soma és Gusztáv: A vetélkedők- Két magyar nóta
 1844 3 Székely Imre: az újonc búcsúja, Op. 1
 1846 3 Rózsavölgyi Márk: Új évi ajándék - Eredeti Magyar
 1844 4 Székely Imre: Visszaemlékezés a Szigetekhez, Op.3

Csak impresszumos Wagner kiadványok:

- 1838 Erkel Ferenc: Rákóczi-indulója. Emlékül Liszt Ferenczre
 1440 Erkel Ferenc.: Induló /Marsch/ Báthory Mária eredeti operából
 1840 Rákóczi-induló könnyű modorban
 1841 Volkmann Róbert: Fünf Lieder Op. 2 (ének-zongora)
 1842 Rózsavölgyi Márk: Első magyar társas táncz
 1842 Rózsavölgyi Márk: Keleti reményhangok. Az új magyar tánczhoz alkalmazva...
 1842 Rózsavölgyi Márk: Virradó. Magyar Nóta
 1842 Szerdahelyi József: Micbán' családjából. A dalnak dala (ének-zongora-fuvola)
 1842 Thern Károly: Fóti dal
 1843 Balogh János: Honti súrlódások - magyar nóta
 1843 Egressy Béni: Komáromi emlék - magyar nóta
 1843 Egressy Béni: Magyar népdalok 1-7 sz.(ének-zongora)
 1843 Egressy Béni: Részvét-búbánat a tűzvész által károsult Miskolcziak felsegítésére. Magyar nóta
 1843 Erkel Ferenc: Hattyúdal a Hunyadi László" c. operából
 1847 Thern Károly: Honderű. Magyar hangok
 1843 Szuk Mátyás: Hadgyakorlati induló a Tisztújítás c. vígjátékból
 1844 Erkel Ferenc: Hymnus. Költemény Kölcsey Ferencztől.
 1844 Szerdahelyi József: A szökött katona és Két pisztoly dalai
 1846 Erkel Ferenc: Induló a „Báthory Mária” operából
 1847 Fáy Antal: Gyászvirágok József Nádornak temetésére
 1847 Müller Ferenc: Tolnai lakodalmak csárdások, Op.27
 1848 Szerdahelyi József: Nemzeti őrdal
 1849 Egressy Béni: Szózat költemény Vörösmartytól
 1849 Egressy Béni: Komáromi ütőhangok- Klapka induló
 1858 Piczler József: Magyar nóta

Korabeli sajtó, vagy más forrás Wagner kiadványként említi, de az ismert kiadványlistában nem szerepel:

Pesti Hírlap, 1843 V. 2 - Szerdahelyi: Fóti dal

Pest Divatlap 1844/ 3. szám 95. oldal - Műmelléklet

Rózsavölgyi Márk: Régi magyar népnóta

Der Spiegel 1851. VI.7., Egressy Béni: Névtelen magyar induló

Pesti Napló 1852.VIII. 25., Lovassi A.: Fejér megyei csárdás

1844-1874 Treichlinger József zeneműkiadó, zeneműkereskedő és kottakölszönző

- 1845 J.T.106 Doppler Ferenc: Magyar és gyászzene a „Bánk bán” c. drámához (zongora)
- 1846 J.T.107 Rózsavölgyi Márk: Serkenető- magyar csárdás (zongora)
- 1846 J.T.109 Riszner József: Borúra derű - csárdás
- 1846 J.T.126 Müller Ferenc: Négy magyar- csárdás, Op.22
- 1847 J.T.133 Riszner József: Tolnai lakodalmas (zongora)
- 1847 J.T.135 Erkel Ferenc-Zapf Antal: Hunyadi László (zongora négykézre)
- 1847 J.T.138 Berlioz, Hector: Rákóczi-induló (zongora 2 kézre)
- 1847 J.T.110 Doppler Ferenc: Két mazurek (zongora)
- 1847 J.T.111 Rózsavölgyi Márk: Üdvözlő Liszt Ferenchez
- 1847 J.T.112 Erkel Ferenc: Hunyadi László (zongorakivonat)
- 1847 J.T.124 Müller Ferenc: Négy magyar-csárdás, Op.20
- 1847 J.T.142 Rózsavölgyi Márk: Honfihűség- magyar csárdás
- 1847 J.T.147 Huber, Carl: Quadrille über die Muskatiere der Königin
- 1847 J.T.148 Huber Károly: Pesti emlék-lassú és friss magyar
- 1847 J.T.150 Egressy Béni: Kornéliához-eredeti csárdás
- 1847 J.T.153 Egressy (Galambos) Béni: 1847 Pest megyei követválasztás, zenei emlék (zongora)
- 1848 J.T.155 Erkel Ferenc: Hunyadi László induló zongorára
- 1848 J.T.157 Doppler Ferenc-Brand Mihály: Benyovszky (nagyopera 3 felvonásban. 1-6. füzet)
- 1848 J.T.160 Doppler Ferenc: Kossuth-induló
- 1848 J.T.168 Egressy Béni: Ablak alatt - eredeti dalok zongorára kísérettel („Télen, nyáron pusztán az én lakásom”, „Ereszkedik le a felhő”)
- 1848 J.T.172 Egressy Béni: A boldogított (ének-zongora)
- 1848 J.T.174 Négy magyar népdal (ének-zongora)
- 1848 J.T.175 Debreczeni csárdás (zongora)
- 1848 J.T.185 Erkel Ferenc: La Grange-ária (ének-zongora)
- 1850 J.T.188 Kirch János: Aradi emlék-eredeti magyar melódia, Op. 58
- 1850 J.T.195 Müller Ferenc: Bathányi-induló (zongora)
- 1851 J.T.200 Kecskeméti József: Czeglédi emlék - Csárdás 3-ik mű (zongora)
- 1851 J.T.204 Kecskeméti József: Kopogós csárdás (zongora)

- 1851 J.T.206 Nagy Pista: Honvéd Quadrile - Honvéd négyes)
1851 J.T.216 Gyarmat Miklós: Palóc dalok /Lisznyai Kálmán
verseire/ (ének-zongora)
1851 J.T.217 Bartalus István: Füredi emlék- eredeti magyar (zongora)
1852 J.T.220 Doppler Ferenc: Vanda (nagyopera) (zongorakivonat)
1852 J.T.225 Patikárus Ferenc: Keresztúri emlék - csárdás
1852 J.T.228 Sárközy Ferenc: Erdélyi csárdások
1852 J.T.231 Kirch János: Emlék - Egressy Béni emlékére
1852 J.T.239 Farkas Miska: Győri viszony – csárdás (zongora)
1852 J.T.245 Farkas Miska: Szegedi csárdás (zongora)
1852 J.T.250 Lovassy Sándor: Tavaszi gyöngyök.
1852 J.T.255 Patikárus Károly: Jász-Apáti csárdás
1852 J.T.267 Doppler Ferenc: Délibáb
1853 J.T.285 Farkas Miska: Zaepperl-polka
1853 J.T.286 Sági Jancsi: Honti kopogós-csárdások
1854 J.T.309 Kovács Endre: A kesergő leány- magyar dal
1855 J.T.329 Kovács Endre: A rózsa (ének-zongora)
1855 J.T.344 Patikárus Ferencz: Kajtori emlék - csárdás
1856 J.T.356 Patikárus Ferencz: Nyáregyházi csárdás
1856 J.T.368 Egressi Samu: Lengyel andalgó (zongorára)
1857 J.T.389 Bartalus István: Zrínyi lantja - Ábránd
1858 J.T.397 Egressi Samu: Főherczeg Ernő - 48. magyar
gyalozred indulója
1858 J.T.400 Kirch János: Bártfai keserv hangok, szerzé néhai
Martinovics Péter 1828dik néhai évben (zongora)
1861 J.T.422 Erkel Ferenc: Hunyadi-induló (zongora 4 kézre)
1864 J.T.462 Konkoly-Thege Miklós: Népies csárdás
1866 J.T.475 Bartalus István: Ábránd. Szeretlek én egyetlen egy virágom...

Betűjel nélküli, csak sorszámozott lemezek. /Treichlinger kiadás!//

- 1843 1 Székely Imre: A viszontlátás örömei. Eredeti magyar
1845 3 Székely Imre: A bús magyar (zongora)
1845 4 Müller Ferenc: Gödöllői napjaim, Op.11

Korabeli sajtó Treichlinger kiadványként említi, de a kiadványlistában nem találjuk.

- Magyar Hírlap 1851.I.3. Névtelen szerző, társas táncz (zongorára)
Magyar Hírlap 1851.XI.21. Andalgó zongorára
Magyar Hírlap 1852.I.13. Művész álma zongorára
Pesti Napló 1852.I.15. Patikárus Ferenc: Parádi emlék (zongorára)

A „Wagner” és „Treichlinger” zeneműkiadó cégek fontosabb – nagyobb példányszámban – megjelenő kiadványaiból válogatta

Hutira Albin boltigazgató (1964 – 2009)